

Οργάνωση και Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εισαγωγή 48

Κεφάλαιο 1: Τα Όργανα της Κοινότητας 50

Κεφάλαιο 2: Η Κοινοτική Έννομη Τάξη 96

Κεφάλαιο 3: Η Ε.Ε. και τα Κράτη Μέλη 111

Κεφάλαιο 4: Η Ε.Ε. και οι Τρίτες Χώρες 128

Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ιδρύθηκε με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ και, όπως γνωρίζουμε, θεμελιώθηκε στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, όπως συμπληρώθηκαν με νέες μορφές συνεργασίας και νέες κοινοτικές πολιτικές. Στη συνέχεια επικυρώθηκε από τα Κοινοβούλια των κρατών μελών.

Αποτελεί ένα ουσιαστικό βήμα προς την ευρωπαϊκή ενοποίηση, διότι προχωρεί πλέον, πέρα από την οικονομική και νομισματική ένωση, σταδιακά και προς την πολιτική ένωση των κρατών μελών.

Παράλληλα προβλέπει τη δυνατότητα διαμόρφωσης στο μέλλον μιας κοινής αμυντικής πολιτικής μια και μέσα στους στόχους είναι και η κοινή εξωτερική πολιτική και η πολιτική ασφαλείας. Για τις πολιτικές όμως αυτές δεν χρησιμοποιούνται οι μηχανισμοί των Ευρωπαϊκών Συνθηκών και δεν συμμετέχουν τα όργανα τα οποία απλά ενημερώνονται. Οι αποφάσεις λαμβάνονται σε διακυβερνητικό επίπεδο.

Η διεύρυνση αυτή του πεδίου δραστηριοτήτων και αρμοδιοτήτων της Κοινότητας οδήγησε στη μετονομασία της από Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα σε Ευρωπαϊκή Κοινότητα με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ.

Γίνεται εντούτοις σύγχιση στις Συνθήκες, τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας διότι αφενός προβλέπονται "αποστολή" και "στόχοι" και για τις δύο, αφετέρου, χρησιμοποιούνται οι όροι Ένωση και Κοινότητα με τρόπο που δημιουργεί ερωτηματικά π.χ. η κοινή ιθαγένεια θα είναι ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, νέα μέλη μπορούν να ενταχθούν μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντίθετα τόσο η οικονομική και νομισματική πολιτική, όσο και η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας είναι της Κοινότητας και όχι της Ένωσης.

Εντούτοις η ίδρυση μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης περιλαμβάνεται ανάμεσα στους στόχους της Ένωσης.

Οι όροι λοιπόν Ευρωπαϊκή Κοινότητα και Ευρωπαϊκή Ένωση θα είναι ταυτόσημοι, εφόσον δεν δίνεται άλλη διευκρίνιση, όταν

χρησιμοποιούνται στο βιβλίο αυτό. Οι όροι δηλαδή τόσο *Κοινότητα* όσο και *Ένωση* θα εκφράζουν και τις δύο.

Στο πρώτο αυτό μέρος του βιβλίου θα ασχοληθούμε με τα βασικά στοιχεία της οργάνωσης και λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Θα γνωρίσουμε δηλαδή, μεταξύ άλλων τα όργανα της Ε.Ε., την έννοια και την ισχύ των πράξεων που εκδίδουν καθώς και τις σχέσεις της Ε.Ε. τόσο με τα κράτη μέλη της όσο και με τις τρίτες χώρες.

1

Τα όργανα της Κοινότητας

-
- 1.1. Γενικά 52
  - 1.2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο 54
  - 1.3. Το Συμβούλιο 61
  - 1.4. Η Επιτροπή 66
  - 1.5. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο 74
  - 1.6. Το Ελεγκτικό Συνέδριο 80
  - 1.7. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 82
  - 1.8. Επικουρικά Όργανα 83
  - 1.9. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων 87
  - 1.10. Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών 88
  - 1.11. Διακυβερνητική Διάσκεψη 90

Στόχος

Στόχος του πρώτου κεφαλαίου είναι η ενημέρωση σχετικά με τον τρόπο σύστασης και λειτουργίας των έξη βασικών και θεμελιωδών οργάνων της Ε.Ε., των επικουρικών οργάνων και των οργάνων της ΟΝΕ. Επίσης την έννοια και τον τρόπο λειτουργίας της Διακυβερνητικής Διάσκεψης.

Λέξεις κλειδιά

- Όργανα της Ε.Ε.
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
- Συμβούλιο Υπουργών
- Διαδικασία συναπόφασης
- Επιτροπή
- Διαμεσολαβητής
- Ευρωπαϊκό Δικαστήριο
- Ελεγκτικό Συνέδριο
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
- Ο.Κ.Ε.
- Επιτροπή Περιφερειών
- Ε.Τ.Ε.
- Ε.Σ.Κ.Τ.
- Συμβούλιο Κορυφής
- Διακυβερνητική Διάσκεψη

1.1. Γενικά

Η επιδίωξη των στόχων της Ένωσης και γενικά η δράση της πραγματοποιούνται από τα όργανα της. Τα πέντε από αυτά είναι τα βασικά και θεμελιώδη. Πρόκειται για το *Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*, το *Συμβούλιο Υπουργών*, την *Επιτροπή*, το *Δικαστήριο* και το *Ελεγκτικό Συνέδριο*. Σ' αυτά θα πρέπει να προσθέσουμε και το *Ευρωπαϊκό Συμβούλιο*.

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή επικουρούνται στο έργο τους από μια *Οικονομική* και *Κοινωνική Επιτροπή*. Επίσης από μια *Επιτροπή των Περιφερειών*. Ο ρόλος των επιτροπών αυτών είναι καθαρά συμβουλευτικός. Κάποια από τα παραπάνω όργανα χαρακτηρίζονται ως *διακρατικά*, διότι αποτελούνται από εκπροσώπους των κρατών μελών. Πρόκειται για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο της Ε.Ε.

Τα υπόλοιπα βασικά όργανα, δηλαδή το Κοινοβούλιο, η Επιτροπή, το Δικαστήριο και το Ελεγκτικό Συνέδριο χαρακτηρίζονται ως *υπερεθνικά* ή *υπερκρατικά*, πράγμα το οποίο οφείλεται στο γεγονός ότι τα μέλη τους λειτουργούν ανεξάρτητα. Τα όργανα αυτά είτε εκλέγονται απευθείας από τους λαούς των κρατών μελών π.χ. στην περίπτωση του Κοινοβουλίου, είτε διορίζονται από τα κράτη μέλη, όπως συμβαίνει με τα υπόλοιπα όργανα.

Εκτός όμως από τα παραπάνω υπάρχουν και κάποια άλλα όργανα είτε με τη μορφή των επιτροπών είτε εκείνη των οργανισμών. Ο χαρακτήρας των οργάνων αυτών είναι επικουρικός.

Με βάση τη Συνθήκη του Μάαστριχτ ιδρύθηκε ένα *Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών* (ΕΣΚΤ) και μια *Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα* (ΕΚΤ). Η ΕΣΚΤ και η ΕΚΤ αποτελούν τα όργανα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ).

Κάθε ένα από τα παραπάνω όργανα ενεργεί μέσα στα όρια των εξουσιών που τους παρέχονται από τις ευρωπαϊκές Συνθήκες. Κανένα δηλαδή όργανο της Κοινότητας δεν έχει γενική π.χ. νομοθετική ή εκτελεστική αρμοδιότητα. Για κάθε πράξη του απαιτείται *ειδική εξουσιοδότηση* από ειδική διάταξη των Συνθηκών.

Η Συνθήκη ΕΚ δεν κατατάσσει αξιολογικά τα όργανα. Μέχρι όμως τη Συνθήκη του Μάαστριχτ ήταν σαφές ότι το σημαντικότερο

απ' όλα ήταν το Συμβούλιο. Στη συνέχεια έγινε εμφανές ότι το ρόλο αυτό πλέον διαδραματίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, έστω κι αν δεν αναφέρεται μεταξύ των οργάνων στη ΣυνθΕΚ.

Τα όργανα αυτά πλαισιώνονται από ένα τεράστιο αριθμό οργάνων και επιτροπών, πολλές από τις οποίες είναι μόνιμες, που συμβάλλουν μεν στη διαμόρφωση των κοινοτικών αποφάσεων, με την συνεισφορά τους στα στάδια πριν από το τελικό, επιβαρύνουν όμως και λειτουργικά και οικονομικά την Κοινότητα.

Κάποια από αυτά δημιουργήθηκαν επειδή προβλέφτηκαν από τη Συνθήκη π.χ. η επιτροπή απασχόλησης ή η επιτροπή μεταφορών της Ε.Κ. Άλλες επιτροπές ιδρύθηκαν με πράξεις των κυρίων οργάνων π.χ. η επιτροπή επιστημονικής και τεχνικής έρευνας (CREST), που δημιουργήθηκε με ψήφισμα του Κοινοβουλίου.

Η έδρα των οργάνων καθορίζεται με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών, σύμφωνα με την ΣυνθΕΚ. Μέχρι τη Συνθήκη του Άμστερνταμ ο ορισμός της έδρας τους είχε προσωρινό χαρακτήρα. Με πρωτόκολλο, όμως, που επισυνάφθηκε σ' αυτή επήλθε συμφωνία για τον οριστικό καθορισμό της. Συγκεκριμένα τα όργανα έχουν την έδρα τους ως εξής:

- Το Συμβούλιο στις Βρυξέλλες. Κατά τον Απρίλιο, Ιούνιο και Οκτώβριο όμως πραγματοποιεί συνόδους στο Λουξεμβούργο.
- Η Επιτροπή στις Βρυξέλλες. Ορισμένες όμως υπηρεσίες της είναι στο Λουξεμβούργο.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο Στρασβούργο. Κάποιες πρόσθετες σύνοδοι της Ολομέλειας όμως γίνονται στις Βρυξέλλες.
- Το Λικαστήριο, το Πρωτοδικείο και το Ελεγκτικό Συνέδριο στο Λουξεμβούργο.
- Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων στο Λουξεμβούργο.
- Η OKE και η Επιτροπή Περιφερειών στις Βρυξέλλες.
- Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην Φραγκφούρτη.

Οι υπόλοιποι οργανισμοί και οι επιτροπές εκτός από αυτούς που εξυπηρετούν τον κεντρικό διοικητικό μηχανισμό εδρεύουν συνήθως σε άλλους τόπους π.χ. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος στη Κοπεγχάγη, η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (EUROPOL) στη Χάγη.

Όσον αφορά τις γλώσσες των οργάνων, υπάρχει ισότητα και θεωρούνται ως επίσημες όλες εκτός τα gaelique, της Ιρλανδίας, που χρησιμοποιούνται μόνο για την έκδοση των τελικών επίσημων κειμένων.

Θα προχωρήσουμε σε αναλυτικότερη εξέταση των διαφόρων οργάνων της Κοινότητας.

1.2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

1.2.1. Σύνθεση

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελείται από αντιπροσώπους των κρατών που έχουν συνενθεί στην Κοινότητα.

Οι αντιπρόσωποι αυτοί εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο πέντε ετών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελεί τη μετεξέλιξη της "Συγέλευσης" που προβλεπόταν από τις τρεις Συνθήκες ή μάλλον απλά τη μετονομασία της από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ).

Οι πρώτες εκλογές απευθείας, δηλαδή με τρόπο άμεσο από τους πολίτες των κρατών μελών πραγματοποιήθηκαν το 1979.

Ο αριθμός των αντιπροσώπων που εκλέγονται δεν είναι ίδιος από κράτος σε κράτος. Για τον προσδιορισμό του λαμβάνεται υπόψη ο πληθυσμός του κράτους, ευνοούνται όμως σε ένα βαθμό τα μικρότερα.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη συνθήκη του Άμστερνταμ, ο αριθμός τους είναι ο εξής:

Βέλγιο	25
Δανία	16
Γερμανία	99
Ελλάδα	25
Ισπανία	64
Γαλλία	87
Ιρλανδία	15
Ιταλία	87

Λουξεμβούργο	6
Κάτω Χώρες (Ολλανδία)	31
Αυστρία	21
Πορτογαλία	25
Φινλανδία	16
Σουηδία	22
Ηνωμένο Βασίλειο	87

Ο συνολικός τους δηλαδή αριθμός είναι 626 και δεν μπορεί να υπερβεί τους 700.

1.2.2. Εξουσίες - Αρμοδιότητες

Οι αρμοδιότητες του Ευρωκοινοβουλίου δεν αντιστοιχούν με αυτές των εθνικών κοινοβουλιών. Δεν έχει δηλαδή ουσιαστικά τη θεμελιώδη εξουσία τη νομοθετική, τουλάχιστον όσον αφορά τη νομοθετική πρωτοβουλία.

Η σημαντικότερη αρμοδιότητα νομοθετικού χαρακτήρα είναι η ψήφιση του κοινοτικού προϋπολογισμού. Το προσχέδιό του καταρτίζεται από την Επιτροπή ενώ το σχέδιό του από το Συμβούλιο το οποίο και το διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για έγκριση. Το Κοινοβούλιο μπορεί είτε να δώσει την έγκρισή του είτε να προτείνει στο Συμβούλιο τροπολογίες, είτε να επιφέρει κάποιες τροποποιήσεις με την πλειοψηφία των μελών του. Και στις δύο τελευταίες περιπτώσεις ο προϋπολογισμός διαβιβάζεται στο Συμβούλιο, το οποίο μέσα σε ορισμένη προθεσμία μπορεί να δεχθεί ή όχι τις τροποποιήσεις ή τις προτάσεις - τροπολογίες, πράγμα το οποίο γνωστοποιεί στο Κοινοβούλιο.

Το Κοινοβούλιο μπορεί να τροποποιήσει ή να απορρίψει τις μεταβολές που επέφερε το Συμβούλιο στις τροποποιήσεις του και να εγκρίνει κατά συνέπεια τον προϋπολογισμό. Αν μέσα στην προθεσμία των δεκεπέντε ημερών από τη γνωστοποίηση του σχεδίου προϋπολογισμού δεν λάβει κάποια απόφαση, ο προϋπολογισμός θεωρείται ότι έχει εγκριθεί.

Η παραπάνω διαδικασία αφορά τα έξοδα που υποχρεωτικά απορρέουν από τη Συνθήκη ή από τις πράξεις που εκδίδονται δυνάμει αυτής.

Αρμοδιότητα όμως έχει το Ευρωκοινοβούλιο και όσον αφορά άλλα έξοδα, εκτός από τα παραπάνω για τα οποία μπορεί να λάβει διαφορετική απόφαση, τουλάχιστον ως προς τμήμα τους.

1.2.3. Δικαιώμα συναπόφασης

Με την Συνθήκη του Μάαστριχτ καθιερώθηκε διαδικασία συναπόφασης, με βάση την οποία η νομοθετική εξουσία δεν αναλαμβάνεται σε όλες τις περιπτώσεις μόνο από το Συμβούλιο αλλά μπορεί να ασκείται και από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Συγκεκριμένα σε μεγάλο αριθμό κρίσιμων θεμάτων π.χ. κοινωνικής πολιτικής, οικονομικής συνοχής κ.λπ., το Ευρωκοινοβούλιο συμμετέχει στην έκδοση κοινοτικής πράξης ισότιμα με το Συμβούλιο, με βάση τη διαδικασία συναπόφασης, στην οποία θα αναφερθούμε και στη συνέχεια.

Πριν από τη Συνθήκη αυτή η συμμετοχή του Κοινοβουλίου στη νομοθετική εξουσία γινόταν ακόμα πιο έμμεσα με τη διαδικασία συνεργασίας. Η διαδικασία αυτή συνίστατο στη "διπλή ανάγνωση" των διαφόρων προτάσεων, τόσο δηλαδή από το Ευρωκοινοβούλιο όσο και από το Συμβούλιο, χωρίς όμως να υπάρχει ουσιαστική συμμετοχή του Κοινοβουλίου στην τελική απόφαση.

Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Κοινοβουλίου παραμένει για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες προβλέπεται η "διαδικασία διαβούλευσης". Η γνώμη την οποία στις περιπτώσεις αυτές εκφράζει το Κοινοβούλιο δεν έχει καθόλου δεσμευτικό χαρακτήρα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι το Κοινοβούλιο έχει το δικαιώμα, εφόσον υπάρχει σχετική απόφαση της πλειοψηφίας των μελών του, να ζητά από την Επιτροπή να υποβάλλει κατάλληλες προτάσεις για θέματα για τα οποία χρειάζεται κατά τη γνώμη του να εκπονηθούν κοινοτικές πράξεις, προκειμένου να υλοποιηθεί η Συνθήκη.

Αυτό αποτελεί ένα πρόσθετο έμμεσο τρόπο συμμετοχής στη νομοθετική εξουσία.

1.2.4. Λειτουργία του Κοινοβουλίου

Το Ευρωκοινοβούλιο συνεδριάζει κανονικά μια φορά το χρόνο στην ετήσια σύνοδο του που είναι πάντα τη δεύτερη Τρίτη του Μαρτίου.

Μπορεί όμως να συνέλθει και σε έκτακτη σύνοδο, εάν το ζητήσει

η πλειοψηφία των μελών του, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή. Πάντως οι τακτικές του συνεδριάσεις ανέρχονται σε περίπου 12 το χρόνο.

Το Κοινοβούλιο εκλέγει μεταξύ των μελών του τον *Πρόεδρο* και τους 14 *Αντιπροέδρους* του για διάστημα δυόμισυ ετών. Επίσης ψηφίζει τον Κανονισμό του.

Τα μέλη του σχηματίζουν *πολιτικές ομάδες*, με βάση γενικές πολιτικές κατευθύνσεις, οι οποίες μπορεί να αποτελούνται από βουλευτές είτε ενός μόνο κράτους μέλους είτε και περισσοτέρων. Εάν προέρχονται από ένα μόνον κράτος μέλος χρειάζεται μεγαλύτερος αριθμός για την σχηματισμό της ομάδας, ενώ όσο περισσότερα κράτη μετέχουν τόσο μικρότερος είναι και ο αριθμός που απαιτείται. Συγκεκριμένα αν όλοι οι ευρωβουλευτές προέρχονται από το ίδιο κράτος θα πρέπει να είναι 26 για να σχηματίσουν ομάδα. Αν είναι από δύο διαφορετικά, τότε ο αριθμός μειώνεται στους 21. Αν είναι από τρία κράτη μέλη στους 16. Τέλος εάν εκπροσωπούν τέσσερα ή και περισσότερα κράτη μέλη επαρκούν 13 ευρωβουλευτές για να σχηματίσουν την πολιτική ομάδα. Πάντως δεν είναι υποχρεωτική η συμμετοχή ενός ευρωβουλευτή σε πολιτική ομάδα.

Οι πρόεδροι των πολιτικών ομάδων, οι οποίες είναι 10, μπορεί να μετέχουν στο προεδρείο του Ευρωκοινοβουλίου οπότε ονομάζεται "διευρυμένο προεδρείο". Κύριο έργο του είναι η προετοιμασία της ημερήσιας διατάξης της ολομέλειας.

Οι συνεδριάσεις του Ευρωκοινοβουλίου συνήθως γίνονται δημόσια και σε ολομέλεια. Για τη λήψη αποφάσεων είναι απαραίτητη αφενός η πλειοψηφία των μελών που ψήφισαν και αφετέρου η απαρτία τουλάχιστον του ενός τρίτου των βουλευτών εν ενεργείᾳ.

Για τη διευκόλυνση αλλά και την προετοιμασία των εργασιών του Ευρωκοινοβουλίου σχηματίζονται *κοινοβουλευτικές επιτροπές* με βάση τους διάφορους τομείς της κοινοβουλευτικής δραστηριότητας. Ο αριθμός τους σήμερα ανέρχεται στους 20. Οι επιτροπές αυτές συνεδριάζουν δημόσια, όπως και η ολομέλεια, στην οποία και υποβάλλεται γραπτή έκθεση για το υπό συζήτηση θέμα, που έχει καταρτισθεί από τον αρμόδιο εισηγητή.

1.2.5. Σχέσεις με την Επιτροπή και το Συμβούλιο

Το Ευρωκοινοβούλιο, όπως ήδη γνωρίζουμε, συνεργάζεται στενά

τόσο με την Επιτροπή όσο και με το Συμβούλιο με τις διαδικασίες συναπόφασης, συνεργασίας αλλά και διαβούλευσης στις οποίες ήδη αναφερθήκαμε.

Θα μπορούσε να πει μάλιστα κανείς ότι η αυτονομία της λειτουργίας του δεν είναι απόλυτη, δεδομένου ότι, προκειμένου να θεσπίσει τους κανόνες και τους γενικούς όρους που θα διέπουν την εκπλήρωση των καθηκόντων του, πρέπει να ζητήσει τόσο τη γνώμη της Επιτροπής όσο και την ομόφωνη έγκριση του Συμβουλίου.

Ακόμη και για τον προσδιορισμό του καθεστώτος και των γενικών όρων της άσκησης των καθηκόντων του διαμεσολαβητή, όπως θα δούμε, απαιτείται και πάλι γνώμη της Επιτροπής και έγκριση του Συμβουλίου που μάλιστα αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Αφετέρου, όμως, η θέση του Κοινοβουλίου ενισχύεται από το γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις έχει αρμοδιότητα ελέγχου τόσο της Επιτροπής όσο και του Συμβουλίου.

Ως παραδείγματα αναφέρουμε, εκτός από τις προσωρινές εξεταστικές επιτροπές και την εξέταση των αναφορών των πολιτών, την δυνατότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να οδηγήσει τα μέλη της Επιτροπής σε παραίτηση μετά από πρόταση δυσπιστίας κατά της δραστηριότητάς της, εφόσον υπάρχει η απαραίτητη ενισχυμένη πλειοψηφία. Επίσης την υποβολή ερωτήσεων προς την Επιτροπή, η οποία έχει την υποχρέωση να απαντά.

1.2.6. Σχέσεις με τα εθνικά κοινοβούλια

Η διασύνδεση του Ευρωκοινοβουλίου με τα εθνικά κοινοβούλια μέχρις στιγμής δεν είναι ιδιαίτερα σημαντική. Η συμμετοχή δε των εθνικών κοινοβουλίων στη δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ελάχιστη. Στη Συνθήκη του Άμστερνταμ ελήφθη πρόνοια, με ένα ειδικό πρωτόκολλο να ανευρεθούν κάποιοι τρόποι ενίσχυσής της. Προβλέφτηκε δηλαδή ότι θα πρέπει:

- Να διαβιβάζονται αμέσως τα έγγραφα των διαβουλεύσεων της Επιτροπής δηλαδή οι πράσινες και λευκές βίβλοι και οι ανακοινώσεις, στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών.
- Να διαβιβάζονται επίσης οι νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής μέσω των εθνικών κυβερνήσεων.

- Να παρέχεται ο απαραίτητος χρόνος ενημέρωσης των εθνικών κοινοβουλίων σε θέματα που άπτονται της δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να μεσολαβεί χρονικό διάστημα έξι εβδομάδων από τη στιγμή που υποβάλλεται μια σχετική πρόταση της Επιτροπής μέχρι την εγγραφή της στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου.

Πριν από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ υπήρχε απλώς μια κοινή δήλωση των κρατών μελών η οποία είχε περιληφθεί στη Συνθήκη του Μάαστριχτ, σύμφωνα με την οποία θα έπρεπε να ενταθεί η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με τη μέριμνα των κρατών μελών. Με μια άλλη δήλωση, που περιλήφθηκε στην ίδια Συνθήκη, καλούσαν το Ευρωκοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια να συνέρχονται, όταν χρειάζεται, με τη μορφή της *Liáskeψης των Κοινοβουλίων*, με σκοπό την έκφραση γνώμης για τους γενικούς προσανατολισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.2.7. Τα πολιτικά κόμματα

Τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελούν, σύμφωνα με το άρθρο 191 Συνθ.ΕΚ, σημαντικό παράγοντα για την ολοκλήρωση στα πλαίσια της Ένωσης. Συμβάλλουν στη δημιουργία ευρωπαϊκής συνειδησης και στην έκφραση της πολιτικής βούλησης των πολιτών της Ευρώπης.

Η σημασία τους αυτή αναγνωρίσθηκε για πρώτη φορά με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ.

Ο τρόπος εκλογής των Ευρωβουλευτών είχε σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία πολιτικών κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, που δεν ταυτίζονται με τα εθνικά κόμματα, μια και αυτό θα ήταν πρακτικά ανέφικτο, στηρίζονται όμως σε αντίστοιχες αρχές και πολιτικές κατευθύνσεις.

Τα κόμματα αυτά που ουσιαστικά αποτελούν συνενώσεις εθνικών κομμάτων, μέσω των εκπροσώπων τους στο ευρωκοινοβούλιο, δεν έχουν νομική προσωπικότητα, και κατά συνέπεια δεν αποτελούν πολιτικούς οργανισμούς με ανάλογη ισχύ και εμβέλεια. Επεξεργάζονται πάντως πολιτικά προγράμματα και προσπαθούν να αναπτύξουν κάποια δραστηριότητα. Μέχρι στιγμής υπάρχουν τρία:

- Το Ευρωπαϊκό Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, που ιδρύθηκε το 1974.
  - Η Ένωση των Φιλελευθέρων και Δημοκρατικών κομμάτων και
  - Το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα.
- Το δεύτερο και τρίτο ιδρύθηκαν το 1976.

1.2.8. Διαμεσολαβητής

Οι πολίτες της Ένωσης, καθώς και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική του έδρα σε κράτος μέλος, δικαιούνται να υποβάλλουν αναφορά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η αναφορά αυτή είναι δυνατό να αφορά οποιοδήποτε θέμα που υπάγεται στους τομείς δραστηριοτήτων της Κοινότητας και το οποίο τους αφορά άμεσα. Μπορούν δε να την υποβάλλουν είτε ατομικά είτε από κοινού με άλλους πολίτες ή πρόσωπα.

Εφόσον οι αναφορές αυτές αποτελούν καταγγελίες σχετικά με περιπτώσεις κακής διοίκησης στα πλαίσια της δράσης των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών, παραλαμβάνονται από ειδικό όργανο, το διαμεσολαβητή. Αυτό δεν ισχύει όσον αφορά το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών τους καθηκόντων.

Μέσα στα πλαίσια των καθηκόντων του, ο διαμεσολαβητής διεξάγει τις έρευνες που κρίνει δικαιολογημένες είτε με δική του πρωτοβουλία είτε με βάση τις καταγγελίες που του έχουν υποβληθεί απευθείας ή μέσω μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες έχει ήδη κινηθεί δικαστική διαδικασία για τα γεγονότα που καταγγέλλονται.

Εάν διαπιστώσει περίπτωση κακής διοίκησης, υποβάλλει το θέμα στο οικείο όργανο, το οποίο θα πρέπει να εκθέσει τη γνώμη του μέσα σε τρεις μήνες. Στη συνέχεια διαβιβάζει έκθεση τόσο προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όσο και προς το οικείο όργανο. Για το αποτέλεσμα των ερευνών αυτών ενημερώνεται και το πρόσωπο που καταγγέλλει.

Ο διαμεσολαβητής συντάσσει επήσια έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών του.

Διορίζεται μετά από κάθε εκλογή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου. Πάντως η θητεία του μπορεί να ανανεωθεί.